

MEMÒRIA

LA NOVA CONCEPCIÓ DE LA BIBLIOTECA

ESCOLAR:

PROJECTE PER A UNA BIBLIOTECA ESCOLAR DE SECUNDÀRIA

Àngels Parés Corretgé

Modalitat B3

Curs 2002/2003

SUMARI

• Sumari	
• Memòria	1
• Bibliografia	5
• Annexos	9
1. Quadern 1: <i>L'organització de la biblioteca escolar (primera part del projecte)</i> . [disquet 1]	1 a 34
2. Quadern 2: <i>Pla de formació d'usuaris d'una biblioteca de secundària. Segona part</i> . [2n i 3r disquets]	1 a 109
• Els criteris generals:: <i>Informen-nos per a informar-nos</i> .	1 a 13
• La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 1r d'ESO.	14 a 36
• Les fitxes de treball per als slumnes de 1r d'ESO	37 a 59
• La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 2n d'ESO.	60 a 73
• Les fitxes de treball per als alumnes de 2n d'ES	75 a 109
3.- Quadern 3: <i>Pla de formació d'usuaris, segon cicle d'ESO (3r i 4rt)</i> . [4rt disquet].	1 a 63
• La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 3r d'ESO.	3 a 8
• Les fitxes de treball per als alumnes de 3r d'ESO	9 a 52
• La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 4rtr d'ESO.	55 a 60
• Les fitxes de treball per als alumnes de 4rt d'ESO	61 a 63

MEMÒRIA

Introducció

1.1.- El projecte intitulat *la nova concepció de la biblioteca escolar*, neix del treball relacionat durant dos anys en una biblioteca de secundària. La responsabilitat d'organitzar, actualitzar i dinamitzar la biblioteca va fer que em poses en contacte amb un curs de formació organitzat pel centre de recursos i l'Amic de paper.

Les propostes que entre tots anaren sorgint i el contacte dia a dia amb la tasca encomanava em va suggerir la idea d'elaborar un projecte d'organització, vàlid per a qualsevol biblioteca escolar, tenint ben clar que es projectava un model genèric, i que es pot adequar a les necessitats de cada centre.

A part de l'organització i dinamització de la biblioteca, el contacte amb els alumnes tant a l'aula com a la biblioteca em va fer adonar de la manca de preparació que en tenen per saber usar adientment els fons documentals, així que tot aprofitant les classes de llengua catalana i literatura assajava aquest aprenentatge amb el fons relacionat amb aquests crèdit i els proposava petits treballs de cerca i de consulta a internet.

A partir d'aquestes petites propostes de treball, i la relació constant amb l'alumnat que en entrar a la biblioteca anava directament a la bibliotecària perquè no sabien trobar la informació, vaig pensar que seria interessant de treballar el coneixement i ús de la biblioteca.

D'entrada i com a inici del treball, vaig redactar un esquema d'organització de la biblioteca i la formació d'usuaris.

El punt de partida ha estat el *manifest de la biblioteca escolar*, elaborat per l'IFLA/UNESCO, i del qual la facultat de biblioteconomia i l'Amic de paper n'havien fet ressò. Per completar i definir el projecte m'ha calgut consultar un bon nombre d'obres que estudien i fan propostes sobre la biblioteca escolar. Una altra eina important han estat les fitxes didàctiques elaborades per les senyores Mònica Manyà i Teresa Baró i editades per la Diputació de Barcelona. Aquestes unitats didàctiques apropen els nens i nenes de primària en la descoberta de la biblioteca, tant l'escolar com la del municipi. Coneixedora d'aquestes unitats didàctiques, vaig pensar que un mètode semblant es podria desenvolupar per als alumnes d'ESO.

Explicació del tema

Com el seu nom indica, el tema bàsic d'aquest projecte és avaluar la nova biblioteca escolar.

Aquesta avaluació consta de dues parts.

La primera proposa una estructura per tal d'organitza una biblioteca-mediateca de secundària. Els criteris amb els quals es basa el projecte són fruit de les diferents propostes bibliogràfiques existents i que es referencien en l'apartat de bibliografia, així com la formació obtinguda en el curs ofert per l'Amic de paper sobre "biblioteques

escolars" i les segones jornades sobre "biblioteques escolars" (Cornella, 2002). A aquestes lectures i formació cal afegir-hi l'experiència directa relacionada amb una biblioteca de secundària d'un IES durant dos anys.

A partir d'un esquema previ s'analitzen les diferents parts amb què ha d'estructurar-se una biblioteca. Aquestes parts són: l'espai i el seu equipament, el fons bibliogràfic i la seva catalogació i col·locació en l'espai, el pressupost necessari, la gestió i implicació del claustre i l'alumnat en la seva organització, els serveis que pot oferir a tota la comunitat educativa i que cal fer perquè la biblioteca-mediateca sigui un lloc de trobada, d'activitat i de difusió del coneixement, és a dir, la seva dinamització.

La segona part duu per títol *El pla de formació d'usuaris*. Aquest pla se centra en l'Educació Secundària Obligatoria.

En aquesta segona part s'han elaborat unes fitxes pedagògiques, per tal que facilitin l'aprenentatge i el coneixement de l'ús de la biblioteca.

Primer s'han redactat uns criteris generals, que sota el nom d'*Informem-nos per a informar-nos*, exposen els objectius i funció que han de desenvolupar les biblioteques en el disseny curricular dels alumnes d'ESO. També es marquen els objectius inicials i finals, els procediments que cal seguir i la metodologia de treball. Un segon pas és la concreció del projecte, conduïda vers un pla d'etapes.

Aquest pla d'etapes representa aquesta concreció.

PLA D'ETAPES

S'ha planificat en dos cicles, seguint la pròpia estructura educativa: 1r cicle d'ESO i 2n cicle d'ESO.

Per a cada curs s'han elaborat unes fitxes pedagògiques i una guia i solucionari per al professor-conductor del pla de formació d'usuaris.

En la guia i solucionari del professor-conductor es defineixen els objectius, la temporalització, l'avaluació de cicle, la metodologia que es pot seguir, on es pot incloure i realitzar aquesta activitat i també es donen les solucions i respostes de les fitxes, per tal de facilitar el treball al professor responsable.

Per a cada curs hi ha unes fitxes, que recullen els objectius generals inicials i proposats en l'apartat de *Criteris generals*.

Així el projecte compta amb diferents propostes de treball relacionades amb els cursos de 1r, 2n, 3r i 4rt d'ESO.

Les unitats pedagògiques o fitxes van augmentant progressivament el seu grau de dificultat, en relació a l'aprenentatge dels alumnes i a la seva maduresa i coneixements acadèmics.

Si en el primer cicle d'ESO les propostes són força tancades i molt pautades, en el 2n cicle són molt més obertes i creatives. De fet el que s'acabarà avaluant és l'autonomia de l'alumne en relació al seu coneixement i ús de la biblioteca escolar, però també de la pública.

Paral·lelament al coneixement de l'ús de la biblioteca es fomenta el gust per la lectura, ja que moltes de les fitxes pedagògiques volen estimular l'alumnat en la cerca d'obres i

escriptors i educar-los en l'anada lliure a la biblioteca, per tal que aquesta esdevingui un espai de lleure, on s'hi va lliurement.

Les pautes per a elaborar tot aquest material surten de la bibliografia consultada, de la consulta d'algunes pàgines WEB de distintes biblioteques públiques i d'un seguit de visites a altres biblioteques escolars, tant de primària com de secundària. Cal dir que en el municipi on treballa gairebé la totalitat de les escoles públiques s'han acollit al projecte del "Ileó l'explorador", nom que reben les fitxes didàctiques, elaborades per la Teresa Manyà i la Mònica Baró i com ja s'ha dit publicades dins unes carpetes i en forma de CD per la Diputació de Barcelona.

Amb tot aquest material i seguint el model ja establert per les dues persones que més han treballat i coneixen els objectius i criteris per apropar el món bibliogràfic als nostres alumnes, vaig imaginar tot un conjunt de propostes, el resultat de les quals són les que es presenten.

Durant el primer trimestre del curs 2002-2003, vaig invertir força hores anant a la biblioteca de la facultat de biblioteconomia, on hi ha tot allò necessari per a conèixer les diferents opinions i criteris relacionats amb el tema. També vaig presentar les meves propostes a l'Olga Serra, responsable de l'Amic de paper, i a la Teresa Manyà, i gràcies al seu ajut i suport, vaig anar treballant, corregint errors, avaluant les fitxes didàctiques, etc.

Cal dir també que durant el curs 2000-2001, vaig assistir al curs sobre biblioteques escolars i que en un primer moment semblava que aquest curs –2002-03- se'n faria un altre d'ampliació, però a darrera hora aquest curs no s'ha fet.

Conclusions

La proposta inicial era força ambiciosa. Es plantejava elaborar un projecte que servís per a organitzar una biblioteca escolar; un pla lector i un pla de formació d'usuaris. El resultat ha estat el d'assajar aquesta organització i elaborar tot un material didàctic per a formar els nostres alumnes en el coneixement de la biblioteca. Pel que fa al pla lector, aquest s'ha inclòs dins l'apartat anterior, lligant-lo a la metodologia de treball.

Es pot entendre que els materials elaborats poden fer-se servir tots o només aquells que interessin. De fet algunes escoles ja n'han fet ús, com ho testimonien els dos documents annexos i en aquests moments un altre IES n'ha demanat la seva consulta.

És un material que pot fer-se servir com a punt de partida i ajudar a aquells professors que reben l'encàrrec de dinamitzar la biblioteca del seu centre i si el centre vol introduir en el seu disseny curricular alguna proposta relacionada amb el coneixement de la biblioteca pot emprar la segona part del treball.

Relació dels materials

Els materials s'han organitzat de la següent manera

3. Un quadern intítulat *L'organització de la biblioteca escolar (primera part del projecte)*. [disquet 1]
4. Un quadern intítulat *Pla de formació d'usuaris d'una biblioteca de secundària. Segona part*. [2n i 3r disquets].

En aquest segon quadern hi ha:

- Els criteris generals, sota el nom de: *Informen-nos per a informar-nos*.
- La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 1r d'ESO.
- Les fitxes de treball per als alumnes de 1r d'ESO
- La guia per al professor- conductor del pla de formació d'usuaris per al curs de 2n d'ESO.
- Les fitxes de treball per als alumnes de 2n d'ES

3.- Un tercer quadern amb el nom de *Pla de formació d'usuaris, segon cicle d'ESO (3r i 4rt)*. [4rt disquet].

Cada quadern té un sumari i una paginació pròpia

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES I REVISTES

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, àrea de serveis personals, regidoria d'Educació i Biblioteca Joan Oliva; Diputació de Barcelona, àrees de cultura i educació. *Fitxes didàctiques*.

Baró, M i Mañà, T. *Formarse par a informarse: la formación de usuarios infantiles en la búsqueda documental*.
"Aula de innovación educativa", nº 43 (octubre de 1995), pp.54-62.

Baró, M; Mañà, T; Roig, A, *Les biblioteques a les escoles públiques de Catalunya*.
Temes d'educació. Diputació de Barcelona, àrea d'educació

Baró, M; Mañà T; Vellosillo, I. *Bibliotecas escolares, ¿para qué?*
Col. La sombra de la palabra, ed. Anaya, Madrid, 2001
(1ª edició).

Baró, M. I d'altres. *La nova biblioteca escolar*.
Pròleg de Marta Mata.
Sèrie dirigida per l'Associació de Mestres Rosa Sensat, Eds 62, Barcelona, 1999 (1ª edició).

Bueno Monreal, María José, *Hacia una biblioteca escolar electrónica: bases y funciones educativas*. Dins *La biblioteca escolar un derecho irreunciable*. Op. cit.

Castán, Guillermo, *Las bibliotecas escolares, soñar, pensar, hacer*.
Serie fundamentos nº 18, colección investigación y enseñanza,
Díada editorial s.l. Sevilla, 2002 (1ª edición)

CLIJ, diversos números

Creus, Jacint, *Fer escola des de la biblioteca*.
Ed La llar del llibre, quaderns d'escola 8, Omnium Cultural, Barcelona, 1990 (1ª edició)

Cuadernos de literatura infantil y juvenil. Diversos, Edita editorial Torre de papel s.l., Barcelona

Conclusiones de los grupos de trabajo del "I encuentro nacional sobre bibliotecas escolares" celebrado en Madrid los días 13,14,15 de marzo de 1997. Revista de literatura infantil y juvenil, nº 149.

Delgado, Mª Cruz, *Dinamización de bibliotecas escolares*. Dins *Biblioteca escolar un derecho irrenunciable*. Op. cit.

Diversos autors, *Bibliothèques scolaires et centres de documentation. School libraries and resource centres*. OECD/OCDE, París, 2001

Diversos autors. *Reflexions sobre la biblioteca escolar*.
Grup bibliomèdia de la FMRPC.
Edita Rosa Sensat amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona,
àrea d'Educació, Barcelona, (febrer de 2002) (1ª edició).

Diversos autors, coordinador Joan-Isidre Badell, *Estudis d'Informació i Documentació, Universitat de Vic*.

Diversos autors, *L'educació literària*, dins "Escola catalana" núm 393, octubre de 2002.

Diversos autors, *Reflexions sobre la biblioteca escolar*.
Grup bibliomèdia de la FMRPC. Edita Rosa Sensat amb la
col·laboració de la Diputació de Barcelona, àrea d'Educació,
Barcelona 2002 (primera edició).

"Escola catalana", diversos números. Òmnium cultural, Delegació d'Ensenyament català. Barcelona.

Germanaud, M C& Rappaport, G, *Crear y animar una biblioteca. En el medio rural. En las pequeñas poblaciones. En el hospital. En la empresa*.
Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez,
1992

"Illa" revista de lletres, edicions Bromera, Alzira, Ribera Alta

Jordi, Catherine, (1998) *Guía práctica de la biblioteca escolar*.
Traducció Fundació Germán Sánchez Ruipérez. Biblioteca del
libro nº 69.

León Otero, Luís; Martín Bris, Mario (1998), *Como organizar una biblioteca escolar (infantil, primaria y secundaria)*.
Editorial Escuela española, Madrid.
ISBN 84-331-0856-5.

Lladó i Mulet, Cecília; Solé i Rosell, Sílvia (grup bibliomèdia de la FMRPC), *Projecte marc per a la biblioteca mediateca*. Publicacions de la Federació de moviments de renovació pedagògica de Catalunya. Edita "Rosa Sensat" amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, àrea d'educació. 1977. ISBN 84-89149-34-8.

"Manifest de la UNESCO" 1999. Col·legi Oficial de bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

Mañà, Teresa, *La formación de usuarios en la biblioteca escolar*. Dins *La biblioteca escolar un derecho irrenunciable*. Op. cit.

Ministerio de Educación y Cultura. Encuentro Nacional sobre Bibliotecas Escolares (Madrid 13, 14 y 15 de marzo 1997) Diversos artículos

Osoro, Kepa (coordinador), *La biblioteca escolar, un derecho irrenunciable*. Asociación española de Amigos del libro infantil y juvenil. Madrid 1998.

Pérez, Peérez, José Raul, *Una biblioteca para discapacitados*. Universidad pontificia, manual 13, Salamanca 1998

Soto López, M Isabel; Raviña Rosende, Amparo, *Debate y reflexión sobre bibliotecas*, XI jornadas del seminario de la Biblioteca "Nova 33".

WEBS

<http://chilias.diba.es>

Web de la fundación Germán Sánchez Ruipérez

www.amicdepaper.org

bromera.txt
www.bromera.com

www.pnte.cfnavarra.es/recursos/bibli.htm

www.mcv.es/bpe/info.htm/#10

www.gencat.es/bc/

www.xtec.es

www.diba.es/biblioteques/inici.htm

www.bcn.es/icub/biblioteques/info_fr.html

www.vilanova.org/biblioteca/joliva.htm

www.bib.ub.es/bub/bibliote.htm

[pttp://leo.worldonline.es/bescolar/index.htm](http://leo.worldonline.es/bescolar/index.htm)

<http://www.sole.com/> "servicio de Orientación al lector

<http://www.pamsa.es>

<http://www.uv.es/caracters>

<http://www.campus.uoc.es/letra/index.html>

<http://vilaweb.com/AREES/biblioteques/1991/1/index.html>

ALTRES FONS DE CONSULTA

L'Amic de paper, servei de biblioteques escolars. Melcior de Palau, 140

Material lliurat (llistat de bibliografia, documentació acadèmica, ...) en el curs "El fons, l'organització i l'ús de la mediateca escolar", L'Amic de Paper, 2000/2001.

Tecla Sala, L'Hospitalet de Llobregat, "12 hores de contes dins el programa "Escolar i explicar.

Programa de coordinació entre la biblioteca pública Montserrat Roig de Sant Feliu de Llobregat i les biblioteques escolars de primària i secundària.

Saló del llibre 2001.

Segones jornades de biblioteques escolars, 14-16 de febrer de 2002

CD Rom Sinera 2000

PERGAM

Moviment de Renovació pedagògica Penedès-Garraf .

Centre de Recursos del Garraf

Centre de Recursos Artur Martorell, Barcelona.

Grup bibliomèdia. Àmbit de treball per a la biblioteca dels centres educatius. Federació hde MRP de Catalunya

REVISTES LITERÀRIES A INTERNET

Serra d'Or

Lletra

ANNEXOS

Quan just presentem aquest projecte l'IES Eugeni d'Ors de Vilafranca del Penedès ha sol·licitat poder consultar-lo.

20 d'octubre de 2003-10-19

Àngels Parés